

De speeltijd is afgelopen

Eerste helft legislatuur voorbij

Onze eerste persconferentie met jullie is intussen alweer twee jaar geleden. Time flies. Toen vroegen we ons luidop af 'Waar is Rudi?'. De man is namelijk meesterlijk in het niet-regeren. Het is niet verbeterd het voorbije jaar. Integendeel zelfs, de Brusselse meerderheid blinkt eerder uit in ruziemaken dan in regeren. Denk aan de belangrijke dossiers waar bedreigd wordt met wisselmeerderheden: neutraliteit, taxi's en onverdoofd slachten. De Brusselse meerderheidspartijen voeren meer oppositie tegen elkaar.

Onze drie parlementsleden zitten evenwel niet stil, blijven constructief en waar het moet zijn ze een luis in de pels. **Getuige daarvan de tot nog toe 546 ingediende vragen en 37 wetgevende voorstellen. We lichten in deze persconferentie een aantal dossiers nader toe.**

De eerste helft van de legislatuur zit erop voor de regering Vervoort III. Toegegeven, die werd voor een groot deel getekend door de gezondheids crisis. Maar dat mag geen excuus zijn. Een crisis zoals deze overkomt je, maar het beheren ervan doe je zelf. Laat het nu net dat zijn waarin gezondheidsminister Maron (Ecolo) uitblonk in onkunde en de fouten aan elkaar reeg. Zijn collega, mevrouw Van den Brandt, was simpelweg nergens te zien en verzaakte volledig aan haar opdracht.

Hét probleem in Brussel is de lage vaccinatiebereidheid. Dat is enerzijds het gevolg van een diverse bevolking met een zeer uiteenlopend aantal informatiebronnen, waarvan sommigen nogal twijfelachtig zijn. Maar anderzijds bestaat dat gegeven ook in Gent of Antwerpen waar de vaccinatiegraad gevoelig hoger ligt. In Antwerpen bijvoorbeeld hebben van bij het begin, toen er zelfs nog geen vaccins beschikbaar waren, 'sleutelfiguren' uit elke gemeenschap (kan zeer divers zijn) de mensen geïnformeerd over de werking en voordelen van het vaccin.

In Brussel zijn die 'sleutelfiguren' pas veel later in het veld gestuurd. Maron had nochtans van bij het prille begin moeten weten dat die diversiteit een hinderpaal kon worden.

Wie diversiteit zegt, zegt ook 'inburgering'. Diversiteit is een gegeven. Punt. Die is er en blijft er. Maar daar waar men in Vlaanderen sinds 2004 én in Wallonië sinds 2016 een inburgeringstraject heeft voor nieuwkomers om hen wegwijs te maken in onze maatschappij, bestaat Brussel uit tal van eilandjes waar wantrouwen hoogtij viert en de overheid geen enkele grip op heeft. Resultaat is die schrijnend lage vaccinatiegraad.

Bijkomend probleem is dat het Brussels gewest allesbehalve uniform geleid wordt. Het gewest bestaat uit 19 gemeenten die elk op zich ook een eigen coronabeleid hebben. Ziet er nog iemand de bomen door het bos? Dit gegeven is simpelweg gedoemd om te mislukken.

En doorheen heel de pandemie bleef één constante rechttop: de onwil van gezondheidsminister Maron om duidelijk te communiceren en het parlement van juiste informatie te voorzien.

Een kruik gaat zolang te water tot ze barst. Halfweg september, toen ook de publieke opinie, pers en zelfs coalitiegenoten het op hun heupen kregen, vroegen wij namens Gilles Verstraeten het ontslag van minister Maron. Enough is enough. Brussel heeft ook zoals elk hoofdstedelijk gebied te kampen met drugsproblemen en zware criminaliteit. Maar daar waar andere gebieden dat erkennen en aanpakken, ontkennen de Brusselse autoriteiten het probleem liever, vertonen een schrijnend gebrek aan daadkracht en wijzen liever het vingertje naar Antwerpen. Dat is spijtig, want drugs en de daarmee gepaard gaande criminaliteit zijn voor elke Brusselaar een probleem, ongeacht afkomst, religie, geslacht of sociale status. Dat Brussel een veilige plek zou zijn in vergelijking met andere grootsteden, zoals minister-president Vervoort telkens weer beweert, is een schrale troost.

Als een buurt geteisterd wordt door zwaar vuurwapengeweld (zoals recent in Oud-Molenbeek), is dat een alarmsignaal dat best ernstig genomen wordt. Dat in de gewestelijke veiligheidsplannen, waarin de prioriteiten worden opgesomd, de strijd tegen de georganiseerde misdaad verdwenen is, stemt niet tot gerustheid.

Onze gerechtelijke politiediensten pakten recent uit met een belangrijke doorbraak. Het was hen gelukt om in te breken in versleutelde communicatie van criminele drugbendes. Miljoenen tekstberichten gaven een inzicht met wie en hoe die bendes communiceren. Dat het daarbij vooral de internationale havenstad Antwerpen betrof, is niet verwonderlijk. Maar ook Brussel blijkt een hotspot te zijn.

De 114 huiszoekingen in het kader van een groot drugsonderzoek zinderen nog steeds na in Brussel. Onder meer in Sint-Joost-ten-Node, Ukkel, Sint-Jans-Molenbeek en Haren stonden de agenten dinsdag om 5 uur 's ochtends op de stoep. 1.100 politiemensen waren betrokken bij het onderzoek en 64 mensen werden aangehouden. De directeur van de federale gerechtelijke politie noemde Brussel zelfs 'een hub in het distributienetwerk van de Albanese maffia.'

Het mag duidelijk zijn dat Brussel wel degelijk een veiligheidsprobleem heeft. Dat ontkennen heeft een nogal groot 'comical Ali'-gehalte waarbij een Iraakse minister ten tijde van de Irak-oorlog mordicus bleef beweren dat er geen Amerikanen in Bagdad zijn.

Mathias Vanden Borre volgt dit op de voet, tot groot ongenoegen van Vervoort zelve die als mp ook waakt over de veiligheid.

Liberaal Sven Gatz is dan weer de dik gebuisde schatbewaarder van het Brussels gewest. Ieder jaar opnieuw wijst het Rekenhof in zijn Brusselboeken op onregelmatigheden, onjuiste cijfers en een totaal gebrek aan transparantie. De voorbije 2 jaren brachten in die zin weinig nieuws, met dat verschil dat de Brusselse schuld nog sneller groeide dan ooit tevoren. Op amper een halve legislatuur tijd dikte de directe schuld al aan met zo'n 3,5 miljard euro. Fractie leider Cielte Van Achter vroeg het ontslag van minister Gatz.

Willen we die schulden ooit aflossen, dan moet er structureel bespaard en hervormd worden. Maar dat doet Vervoort III niet. Met allerhande begrotingstruukjes belooft minister Gatz tegen 2024 echter wel een begroting in evenwicht. Weze het dat dit de realiteit miskent: ook tot lang na 2024 blijft de schuld met honderden miljoenen per jaar toenemen. SmartMove en een herfinanciering van Brussel zijn de structurele oplossingen die minister Gatz aanreikt en waarmee hij de factuur naar de pendelaars en Vlaamse belastingbetalers stuurt.

Dit staat dus reeds vast: Brussel zit bij de volgende staatshervorming als vragende partij aan tafel. Wat de Brusselaar verder aan institutionele hervormingen verwacht, daar houdt het parlement zich echter niet mee bezig. Terwijl alle overige parlementen in het land nadenken over de nodige institutionele hervormingen, blijft het in Brussel oorverdovend stil. Wie weet dat onze hoofdstad de te ontwarren knoop wordt, kan zich daar enkel maar over verbazen.

Individuele regeringsleden lossen echter wel hun ballonnetjes. Zo bestelde minister Gatz twee studies: "Hoe kan Brussel geherfinancierd worden?" en "Hoe kunnen gemeenschapsmateries zoals onderwijs en gezondheidszorg overgeheveld

worden naar gewestniveau?" Wij stellen ons de vraag: zijn Brusselse Vlamingen aan het wachten op een overdracht van ons Vlaams onderwijs naar de Brusselse regering? En die regering gaat zorgen voor tweetaligheid?

De tweetaligheid van Brussel laat al decennia te wensen over. Het jaarlijkse taalrapport van de Brusselse vicegouverneur toont telkens opnieuw aan dat de Brusselse gemeentes en OCMW's de taalwetgeving faliekant aan hun laars lappen. Zelfs de minister van meertaligheid, Sven Gatz, bracht hier geen verandering in. Sterker nog, onder zijn goedkeurend oog verengelst Brussel zienderogen. Van Engelstalige dienstverlening in de gemeentehuizen tot het omdopen van erfgoeddagen tot "Heritage Days", alles lijkt wel belangrijker dan het doen naleven van de bestaande taalwetgeving. Met onze resolutie die oproept tot de naleving van de taalwetgeving kunnen de andere partijen eindelijk kleur bekennen.

Gebrek aan intra-Brusselse institutionele hervormingen (Mathias)

De N-VA is reeds jaren vragende partij voor de fusie van gemeenten en Gewest in Brussel. We hebben reeds tal van initiatieven genomen om te snoeien in structuren en mandaten. Dit zou onmiskenbaar in het voordeel zijn van alle Brusselaars. Hierin kregen we nooit steun of inhoudelijk weerwerk van One.brussels-voortuit of hun zusterpartij PS. Integendeel, de socialisten zitten reeds jaren in de Brusselse regering, maar nooit hebben ze een stap genomen om effectief tot fusie of vereenvoudiging over te gaan. Verschillende studies tonen aan dat Brussel de afgelopen jaren institutioneel enkel complexer is geworden en het overheidsbeslag groter.

De Brusselse regering is wel van plan een Staten-Generaal te organiseren, waar de organisatie van de gemeenten, OCMW's, politiezones en het Gewest besproken zal worden. Maar de urgentie ontbreekt. Het proces verloopt zeer traag en ingewikkeld. Alsof de bevoegde minister Clerfayt opzettelijk tijd wil rekken om het proces zo lang mogelijk voortuit te schuiven. Ondertussen worden zelfs de groene coalitiepartners ongeduldig. De Staten-Generaal zal uiteindelijk een maat voor niks geweest zijn, want de uitkomst ligt immers reeds vast. De regering is namelijk van plan de verloning van de uitvoerende mandaten van de gemeentebesturen te herwaarderden (lees, te verhogen). Ook zal een zoveelste praatbarak opgericht worden, de R+19, waar het Gewest en de gemeenten zullen praten over de strategische en operationele doelstellingen. Benieuwd hoe transparant dat zal zijn en of het de blokkering van vele belangrijke dossiers zal opheffen.

De situatie is nochtans niet langer houdbaar. Meer dan de helft van de gemeenten is onderworpen aan een financieel herstelplan. Daarnaast is de financiële capaciteit van de gemeenten onderling enorm verschillend. De gemeente Ganshoren moet het bijvoorbeeld met 1.200 euro per inwoner stellen, terwijl gemeenten als Brussel en Sint-Joost 3.000 euro of meer veil hebben per inwoner. Het is dan ook maar de vraag in welke mate de dienstverlening voor de Brusselaar verschilt per gemeente. In plaats van structurele maatregelen te nemen, zal minister Clerfayt in de plaats daarvan wat morrelen aan het gemeentefonds. Dat is geen garantie op succes en de financiële stromen tussen het gewest en de gemeenten zullen nog ingewikkelder en ondoorzichtiger worden. De N-VA wacht niet langer. Recent hebben we een ontwerpordonnantie ingediend die de 19 Brusselse OCMW's moet integreren in de gemeentebesturen, naar analogie met de hervorming in het Vlaams Gewest. Op die manier kunnen de 19 gemeentebesturen gezamenlijk in één enkele legislatuur zeker 30 miljoen euro besparen en zal het Brussels gewest 269 mandaten (waarvan 250 politieke) minder tellen. Het is alvast een eerste stap in de richting naar een vereenvoudigd stadsgewest.

Inburgering (Gilles)

De invoering van de verplichte inburgering voor nieuwkomers in Brussel is voor de vierde keer uitgesteld. De nieuwe richtdatum is 1 april, wat respectievelijk vijf en drie jaar is na de goedkeuring van de ordonnantie en het samenwerkingsakkoord met de Vlaamse Gemeenschap. De kans dat de verplichte inburgeringstrajecten binnen negen weken kunnen starten is echter klein. De regelgeving staat nog niet op punt, de software is nog lang niet operationeel en de gemeenten blijven over vele aspecten in het ongewisse. Intussen heeft Vlaanderen zijn huiswerk al lang gedaan en staat het klaar om 4.000 inburgeringstrajecten in Brussel in te richten.

Hoe langer de invoering van de verplichting aansleept, hoe groter het vermoeden dat minister Maron vooral werkt aan zijn eigen masterplan: een eengemaakt Brussels inburgeringstraject. Daarvoor zijn de eerste stappen reeds gezet, want de inkanteling van de Franstalige inburgeringstrajecten in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) zou volgens de minister 'in de komende maanden kunnen plaatsvinden'. Een Brussels inburgeringstraject, een ambitie die ook in het regeerakkoord is opgenomen, gaat rechtstreeks in tegen het samenwerkingsakkoord met de Vlaamse Gemeenschap. Ook zou dit een zoveelste achterstelling van het Nederlands in Brussel betekenen gezien de GGC de facto meestal eentalig Frans is.

Hoewel we verwachten dat de verplichting een aprilvis wordt, is het bewustzijn gegroeid dat inburgeringstrajecten een bouwsteen zijn om onze hoofdstad uit te bouwen tot een samenlevingsmodel gestoeld op verbondenheid en samenhang. De gezondheids crisis heeft duidelijk gemaakt dat een aanzienlijk deel van de Brusselaars geen toegang vindt tot cruciale diensten zoals een huisdokter of het OCMW en amper vertrouwen heeft in de overheden wat bijvoorbeeld vaccinatie betreft. Tegelijkertijd blijft de armoede in Brussel stijgen en is de arbeidsmarktparticipatie van nieuwkomers in Brussel lamentabel laag. Inburgering helpt nieuwkomers om zelfredzaam te worden, sneller een nieuw leven te beginnen en om banden met het systeem op te bouwen. Het is cruciaal dat de verplichte inburgering zo snel mogelijk werkelijkheid is.

Gewestelijke werkloosheidsaanpak – Armoede (Gilles)

38% of bijna vier op de tien Brusselaars loopt het risico op armoede of sociale uitsluiting. Dat cijfer is meer dan dubbel zo hoog dan in de meerderheid van de Europese hoofdsteden en tien procent hoger dan de tweede op de armoederanglijst, Wenen. Het aantal jongeren tussen 18 en 24 jaar dat met een leefloon moet rondkomen is tussen 2010 en 2020 bijna verdubbeld. De hoge energieprijzen dreigen nog meer Brusselaars in de put te duwen. De grootste groep van mensen die hun rekeningen niet kunnen betalen, zijn de werklozen. Een kind op de vier groeit op in een gezin zonder werkende ouders, ook daarmee bevindt Brussel zich onderaan de Europese ladder. Meer dan een op de vier Brusselaars op actieve leeftijd is niet aan het werk. Net geen een op drie Brusselaars is zelfs inactief: niet aan het werk en niet op zoek naar een job. Bijna een op de vier Brusselse jongeren onder de 25 heeft geen werk. Volgens de regering is het risico groot dat de torenhoge Brusselse werkloosheid (15,2%) sterk zal stijgen eens de federale steunmaatregelen op 31 maart aflopen.

De prioriteit van deze regering zou dus op werk moeten liggen, maar het blijft bij vage plannen en loze beloftes. De regering wil inzetten op opleiding maar de budgetten volgen niet. Wel gaan er miljoenen naar gesubsidieerde contracten en dure overheidstewerkstelling. Subsidies voor bedrijven waarop ze niet zitten te wachten. Om de relance- die in Brussel trager op gang komt dan in de andere Gewesten- te stimuleren moet de regering de focus leggen op activering en opleiding. De honderdduizend vacatures op de website van Actiris liegen er niet om: de jobs zijn er. De regering moet het mogelijke doen om de mismatch tussen de kwalificaties van de werkzoekende en de vraag van werkgevers te verkleinen. Tegelijk is het zaak om nog intenser samen te werken met Vlaanderen, zoals in de Rand waar bedrijven schreeuwen om (laaggeschoolde) arbeidskrachten. Het ontbreekt de regering ook aan een duidelijke visie voor jobcreatie in de privésector en een ambitieus plan om ondernemerschap bij de Brusselaars te stimuleren.

Dakloosheid en transmigranten (Gilles)

Je kan er niet naast kijken, zeker in en rond de stations: het aantal daklozen in Brussel stijgt jaar na jaar. Bruss'Help, het gewestelijke coördinatiecentrum voor daklozenopvang, telde in november 2020 5.313 dak- en thuislozen, een verdrievoudiging op twaalf jaar tijd. Er werden 1.100 vrouwen geteld en 933 kinderen, 50 procent meer dan in 2018. Het werkelijke aantal ligt ongetwijfeld een pak hoger, want velen blijven onder de radar. De overlegcommissie over huisvesting en dakloosheid van vorig jaar maakte duidelijk dat deze problematiek vele Brusselaars wakker houdt.

De regering kondigt aan in te zetten op structurele oplossingen voor het daklozenprobleem via initiatieven als Housing First, maar breidt tegelijkertijd de noodopvang uit. Bruss'Help schat dat 50 à 70 procent van het daklozenprobleem in Brussel met illegaliteit en migratie te maken heeft. Steeds meer transmigranten vinden hun weg naar laagdrempelige opvangcentra zoals Samusocial, waardoor ze elk jaar verzadigd raken en mensen op straat belanden in erbarmelijke koude. Echter, de Brusselse regering is niet bevoegd voor de opvang van transmigranten. In plaats van hen te verwijzen naar de federale migratie- en asielpcedures, verankert de regering het illegale beleid van de transmigrantenopvang met de komst van een groot centrum in Haren. Dit zal Brussel nog meer een draaischijf van mensenhandel maken en het zal de steeds erger wordende daklozenproblematiek in de stad nog vergroten.

Energie en klimaat (Cieltje)

De Brusselse energiemarkt is het lelijke eendje in dit land en de situatie wordt stilaan onhoudbaar. Er zijn nog maar 2 leveranciers actief die vrij contracten aanbieden aan nieuwe klanten, namelijk Engie en Lampiris. Er is aldus sprake van een duopolie en bijgevolg geen keuze voor de Brusselaar. Dit komt door een linkse paradox op de Brusselse energiemarkt: door te extreme regulering om kwetsbare gezinnen te beschermen, is de liberalisering mislukt. Onder andere die Brusselse kwetsbare gezinnen draaien daar nu financieel voor op. In Brussel betaalt een gemiddeld gezin voor het energiedeel op de factuur jaarlijks ongeveer 300 euro meer dan in Vlaanderen. En dit op een moment dat de energieprijzen op het hoogste peil in meer dan tien jaar tijd staan en het voor de consument dus de moeite loont om leveranciers met elkaar te vergelijken en er de goedkoopste uit te pikken.

Minister Maron kondigt al een tijdje aan dat hij de Brusselse energiemarkt via enkele regelgevende initiatieven wel aantrekkelijker wilt maken voor leveranciers, maar zonder te raken aan de bescherming van de consument. Aangezien dat net het punt is dat steeds door de leveranciers wordt aangehaald als reden voor hun vertrek, zullen deze aanpassingen dus weinig zoden aan de dijk brengen. Marons plannen hebben alvast weinig impact gehad op Octa+ die net voor het jaareinde besloot al haar Brusselse contracten eenzijdig op te zeggen.

De elektriciteitsfactuur zal nochtans voor vele Brusselaar de komende jaren heel belangrijk blijven. Denk maar aan de dieselban die de Brusselse regering tegen 2030 wil invoeren. Hoe dit er concreet gaat uitzien, blijft koffiedik kijken. Pas ten vroegste tegen maart 2023 mogen we een goedgekeurd klimaatplan voor Brussel verwachten. Het enige wat deze regering tot op heden heeft bewerkstelligd, is het aannemen van de zogenaamde klimaatordonnantie (mei 2021), waarin de paars-groene meerderheid haar klimaatdoelstellingen betonneert en deze alzo afdwingbaar maakt voor de rechtbank. Op die manier zet de regering de deur open voor een klimaatbeleid bepaald door rechters en daar past de N-VA voor. Vandaag is er immers veel onduidelijkheid over het Brusselse klimaatbeleid en of de Brusselse doelstellingen voor 2030 überhaupt wel zullen gehaald worden. Zo buisde een Europees studiecentrum al de Brusselse renovatiestrategie, nochtans het belangrijkste onderdeel voor het bereiken van de CO2-emissiereductiedoelstellingen van deze regering.

Conclusie

.....

Ingrijpende hervormingen, zowel beleidsmatig als institutioneel, zijn absoluut noodzakelijk om eindelijk een ommekeer te realiseren. Het huidige gefossiliseerde linkse bestuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, al drie decennia onder leiding van de PS en voor de derde legislatuur op rij met kopman Rudi Vervoort, zit evenwel vast in een tunnelvisie van het gevoerde beleid van de voorbije drie decennia. De kans dat door deze partij eindelijk de broodnodige paradigmashift wordt doorgevoerd in Brussel is dan ook veeleer onbestaand.
